

Valt. tri Jouko Jääskeläinen Kauniainen 12.11.2016

Mistä on politiikan ilonhetket tehty

**Kristillistä yhteiskuntavastuuta Kristillisen Liiton ja
Kristillisdemokraattien toimesta
Uudellamaalla jo vuodesta 1958**

**Uudenmaan piirin
50-vuotishistoriikki**

Valt. tri Jouko Jääskeläinen: Suomen Kristillisdemokraattien Uudenmaan piirin historiikki 1966 – 2016 piirin syyskokouksen juhlaosuudessa Suomen Raamattuopistolla Kauniaisissa 12.11.2016

Mistä on politiikan ilonhetket tehty – kristillistä yhteiskuntavastuuta Uudellamaalla jo vuodesta 1958

Ilon aihe on jokainen hetki, jolloin meillä on edustaja päätöksenteon pöydissä. Jokainen kansanedustaja ja valtuutettu on ilon aihe. Tänään iloitsemme siitä, että Antero Laukkanen on edustajamme kansakunnan suuressa salissa ja valiokunnissa ja että meillä on valtuutettuja monissa Uudenmaan kunnissa, monissa useampikin.

Aina eivät ilon hetken ole olleet käsin kosketeltavia. Nyt 50-vuotisjuhlassamme on aihetta muistella tapahtumia matkan varrelta. Teille on jaettu suhteellisen laaja tietoaaineisto Uudenmaan piirin vaalituloksista ja johtohenkilöistä. Näitä en tässä yhteydessä kaikkia käy läpi.

Uutisloueinen on tieto, jonka Kyllikki Malkin kanssa satuimme löytämään. Suomen Kristillinen Liitto osallistui suoraan puolueen nimellä ilman piirejä eduskuntavaaleihin ensimmäisen kerran heinäkuussa 1958 heti toukokuussa tapahtuneen puolueen perustamisen jälkeen Helsingin vaalipiirissä (noin kaksi tuhatta ääntä Paavo Päivänsalon johdolla) ja Uudenmaan vaalipiirissä (noin tuhat ääntä Olavi Päivänsalon johdolla).

Maaliskuussa vuonna 1966 Uudenmaan Kristillinen Liitto osallistui ensi kertaa eduskuntavaaleihin yhdellä ehdokkaalla vaaliliitossa Keskustapuolueen kanssa. Valtiotieteen maisterin, puolueen puheenjohtajan Ahti Teleen tulos oli 658 ääntä. Maassa vaaleihin osallistuttiin 10 vaalipiirissä.

Virallisella tasolla piiri merkittiin yhdistysrekisteriin 11.11.1967 nimellä Uudenmaan Kristillinen Liitto. Tänään on 12.11. 2016 eli juuri nyt siis oikeastaan alkoi virallinen viideskymmenes vuotemme eli riemuvuotemme...

Vuoden 1968 kunnallisvaaleissa SKL sai valtakunnallisesti kolme paikkaa ja yksi niistä oli nuorisonohjaaja Martin Ruponen Nurmijärveltä. Martin Ruponen oli myös puolueen ehdokas eduskuntavaaleissa 1970 vaaliliitossa Keskustapuolueen kanssa ja tulos oli 0,7 prosenttia. Tänään kukitamme jo edesmenneen Martinin täällä paikalla olevan puolison Kaino Ruosen kiitoksena työmme alkuvaiheen uurastajille.

Läpimurtoa ei saatu vielä vuonna 1972, jolloin SKL tavoitti vaaliliitoilla neljä paikkaa eri puolilla maata. Tuloksemme oli kuitenkin merkittävä, 2,3 prosenttia ja kärjessä oli teologian tohtori Per Wallendorff, joka myöhemmin oli myös espoolainen kuntavaltuutettu. Impi Muroma sijoittui listalla neljänneksi. Kaiken kaikkiaan noiden alkuaikojen rahattoman ja vähävoimaisen puolueen suurin menestystekijä voidaan kiteyttää kolmeen sanaan, Kyllikin ajatusta seuraillen: Into, Into ja Into.

Kristillisen Liiton Uudenmaan piirin ehkä suurin ja merkittävin ilon hetki oli ensimmäisen kansanedustaja läpimurto vuoden hajotusvaaleissa 1975 lokakuussa. Kymen piirissä saatiin paikka yksin ja muissa kahdeksassa vaaliliittojen avulla, joten SKL sai 9 paikkaa ja niistä yhden ja samalla ensimmäisensä Uudeltamaalta. Uutuuden tuore edustaja oli Impi Muroma, farmaseutti, perheenäiti ja kasvattaja, tämän talon eli Suomen Raamattuopiston perustajan pojan puoliso, nimenä ja henkilönä tunnettu kristitty sekä uusmaalaisillekin hyvin tunnetusta suvusta siis.

Ilman kasvukipuja eivät nämäkään tulokset syntyneet. Kerran vanhoja muisteltaessa Impi kertoi aikoneensa kieltäytyä ehdokkuudesta jossakin 1970-luvun alun vaaleissa. Kuitenkin hän itselleen ymmärrettävällä tavalla kuuli sanat ”sinähän lupasit”.

Kristillinen etiikka keskuksen

Espoon KD:n uudehko historiikki aivan oikein muistuttaa, että puolueessa korostettiin voimakkaasti sitä, ettei hengellistä työtä ja yhteiskunnallista työtä pidä sekoittaa keskenään. Kahden regimentin opin mukaan yhteiskunnassa hoidetaan sille kuuluvia asioita ja seurakunnissa niille kuuluvia asioita. Sananjulistus ja sielunhoito kuuluvat siis vahvasti seurakunnissa tehtävään työhön. Samalla kuitenkin vedottiin voimakkaasti Raamatun sanalla kristittyjen osallistumisen puolesta politiikkaan. Koettiin, että yhteiskunnasta huolehtiminen on myös jokaisen kristityn tehtävä. Päätöksenteossa korostettiin sitä, etteivät päätökset saa olla ristiriidassa Raamatun opetuksen ja kristillisen etiikan kanssa. Niin ikään korostettiin sitä, ettei seurakuntien tiloissa pidetä puolueen tilaisuuksia eikä seurakuntien tilaisuuksissa puhuta puoluepolitiikkaa, ellei tilaisuuden teema sitä edellyttänyt, toteaa Risto Oinonen. Kaikkea omaa toimintaa leimasi asennoituminen ja henkilöitä nimettäessä ajatus ja edellytys ”kristillisestä uskosta ja harrastuksesta tunnettu”.

Suuri ilon hetki oli myös 9,7 prosentin tulos presidentin valitsijamiesten vaaleissa tammikuussa 1978, kun valtakunnallinen tulos sekin oli ennätysluokkaa eli 8,8 prosenttia. Impi Muroma oli vaalien alla perustuslakivaliokunnan jäsenyyden antamalla kokemuksella antanut kannanoton, jossa korjattiin oikeiston parissa esitettyä ajatusta. Vaalikentillä oli ainakin jossakin muistutettu tarpeesta äänestä

oman puolueen valitsijamiehiä siltä varalta, että Kekkonen kuolisi ennen varsinaista presidentin valintapäivää. Tämän Muroma halusi korjata toteamalla, että tuollaisessa tapauksessa pidettäisiin uudet valitsijamiesvaalit. Tämä saatettiin Kekkonen korviin osin vinoutuneessa muodossa ja hän piti vaalitulaisuudessa tiukan puheenvuoron korostaen erään Kristillisen Liiton kansanedustajan toteamusta ”jos minä kuolen”. Tätähän ei oltu missään tapauksessa tarkoitettu, mutta jupakka nosti Raino Westerholmin selvimmäksi asetelman vaihtoehdoksi neljästä Kekkonen kilpailijaksi koetusta ehdokkaasta ja toi satatuhatta ylimääräistä ääntä, 24 valitsijamiestä (vaalissa 25) sekä näistä neljä Uudeltamaalta.

Vakiintumista kunnissa

Koko 70-luvun ajan KD oli vakiinnuttanut asemansa noin 20 valtuutetun puolueena Uudellamaalla. Tuohon mennessä paras tulos saavutettiin vuoden 1980 vaaleissa ja ylitettiin 10 000 äänen raja, tuloksena 26 paikkaa. Puoluekokous Porvoossa pidettiin 1976. Kuntavaaleissa keskeisiä viestejä olivat lasten kotihoidon tuki, hyvä hoiva ikääntyvälle ihmiselle, talouden ja investointien tiukka mutta asiallinen hoitaminen, raittiuskysymykset sekä kristillinen kasvatus.

Todettakoon, että 1970-luvun loppupuolella ensimmäisenä kokeiluluonteisena määrärahana valtion budjettiin saatu lasten kotihoidon tuki oli osin myös espoolaisen mallin innoittama. Espoossa myönnettiin tuen tarpeessa oleville lapsiperheille ennakoivaa toimeentulotukea. Sen perusteena oli perheen koko ja sen laskennallisesti tarvitsema tulotaso. Tämä oli myös Impi Muroman keskeisiä viestejä.

Impi Muroman historiaan liittyy keskeisesti myös hänen toimintansa lasten varhaiskasvatusta muotoilleessa komiteassa. Siellä hän kamppaili tervehenkisen kasvatuksen puolesta niin, että myös kristilliset juhlat tulivat huomioiduiksi lasten päivähoidossa. Tämä on säädäntöä, joka on ollut voimassa aivan viime aikoihin asti.

Uuden aallon haasteet

Osastoja oli perustettu voimakkaasti 70-luvun alussa. Puolueen jäsenten määrä 80-luvun taitteessa nousi 20 000:een. Tuon ajan selkeästä puheesta kannattaa nostaa esiin vaalien 1979 valtakunnallinen viesti. Tallella on esite ehdokasjoukkueestamme sekä valtakunnallisesta vaalisanomastamme.

Vaaleihin 1979 käytiin suuren innostuksen vallassa, taskussa 8,8 prosentin tulos. Tie tuntui olevan auki korkealle ja pitkälle. Olimme onnistuneet toimimaan muutoksen airueina, vapauden, oikeudenmukaisuuden ja demokratian turvaajina presidentin valitsijamiesvaaleissa 1978. Ajattelimme, että tuo muutos olisi myös syvenevän kristillisen vastuun ja kasvun hetki.

Saimme laajassa vaaliliitossa Suomen Maaseudun Puolueen kanssa yhdeksän paikkaa ja kymmenennen hieman myöhemmin vaaliliittokumppanin edustajan poismenon jälkeen. Tulos oli ennätysellisyydestään 4,8 prosentista huolimatta hieman pettymys. Uudenmaan tulos vakiintui tasolle, joka valitsijamiesvaaleja 1978 lukuun ottamatta on ollut prosenttia heikompi kuin valtakunnallinen tulos. Impi Muroma varmisti paikkansa, joka olisi siis saavutettu myös ilman vaaliliittoa.

Vuoden 1979 vaaleja voidaan pitää puolueen historian voimakkaan kasvukiidon eräänlaisena käännekohtana melkein huomaamatta eteen astuneitten haasteiden vuoksi. 1980-luvulle siirryttäessä kävi toisin kuin olimme toivoneet. Uusi aalto, Koivisto-ilmiö, politiikan muutostahto ilman kristillistä aatekehystä, veti 70-luvun hyvältä kehitykseltä maton alta valitsijamiesvaaleissa 1982 tammikuussa. Valtakunnallisesti tulos oli nolla paikkaa ja Uudellamaalla 1,3 prosenttia.

Valtakunnallisesti ainoa tulos heijastui vuoden 1983 vaaleihin, osin väärän kelin vaaliliittorenkaiden valinnan vuoksi. Tulos oli siirtyminen kymmenestä paikasta kolmeen, mutta Uudellamaalla paikka saavutettiin 8263 äänellä.

Uusi vaihe

Impi Muroma ilmoitti hyvissä ajoin kolmannen kautensa aikana jättävänsä eduskuntatyön ja vaaleihin 1987 valmistauduttiin etsimällä piirille uusi puheenjohtaja Matti Someron vahvan kauden ja Hans Hämäläisen uhrautuvan jakson jälkeen. Puoluesihteeriksi Jääskeläinen tuli valituksi tehtävään, vaikka hän muistuttikin hankkeen puuhahenkilöitä varten otettavista vaihtoehdoista. Tehtävä on jatkunut syksyn 1984 valinnasta piirihallituksessa näihin aikoihin, espoolainen Risto Oinonen on toiminut varhimminkin piirihallitukseen valittuna ja siinä vielä toimivana jäsenenä.

Eräs erityisimpiä iloisia kokemuksia liittyy vuosien 1987 ja 1991 vaaleihin. Joku voisi vaalitulosta katsoessaan sanoa, että SKL toimi valmiiksi leimatuilla lipuilla ja toi ne aina uudelleen vaaleihin. Tästä ei tietenkään ollut kyse, mutta johdatuksena on pakko pitää sitä, että vuonna 1987 ilman vaaliliittoa ei saatu paikkaa 8383 äänellä, mutta täsmälleen samalla äänimäärällä 8383 vuonna 1991 saatiin edustajanpaikka neljän puolueen vaaliliitossa.

Paikka uusittiin 1995 ja 1999. Valtakunnallinen huomio pyöri EU- ja eurojäsenyyksissä sekä sittemmin puolueen nimenvaihdoksessa. Piirin edustaja pääsi perustuslakivaliokunnan ja suuren valiokunnan jäsenyyksien kautta myötävaikuttamaan mm. siihen, että kuudennen kerran Suomen historiassa torjuttiin ehdotus Jumalan nimen poistamisesta rikoslaista uskonrauhaa koskevasta

kohdasta. Myönteisen uskonnonvapauden määritelmän ohella lainsäädännön perusteluissa todetaan, että rukous ja virsi ovat oman uskonnon opetusta. Samalla annetaan tila vaihtoehtoiselle vakaumukselliselle kouluopetukselle.

Ehkä vaikeimmin inhimilliseen ymmärrykseemme mahtuva muisto Uudenmaan piirin historiassa on 16 000 äänemme valuminen vuonna 2003 vaaliliittotoverille eli tulevan, nykyisen ulkoministerin hyväksi. Vuonna 2007 saatiin ennätys yli 19 000 äänellä sekä Tarja Tallqvist Espoosta eduskuntaan. Vuonna 2011 omat äänet edelleen riittivät paikkaan ja asetettu vaalistrategia osoitti paikan Vantaalle.

Eurovaaleissa olemme yleensä varsin hyvin saaneet äänestäjämme Uudellamaalla liikkeelle, vaikka äänten määrä perinteiseen tapaan prosentteina on aina jäänyt jälkeen valtakunnallisesta KD-prosentista.

Rooleja puolueessa ja kunnissa

KD:n listoilta Uudellamaalla valittujen edustajien myötä piiri on saavuttanut edustajanpaikan niin usein, että pidämme pronssitilaa Vaasan ja Kymen jälkeen edustajavuosien määrässä. Kolmen KD-edustajan ohella kuntavaltuutettujen joukossa on, muita unohtamatta, pitkään (vähintään kolme kertaa valittuja) valtuustoissa toimineita Nurmijärvellä Martin Ruponen, Espoossa Matti Somero, Vantaalla Olavi Jaatinen, Kaija Laalo-Lipponen, Maija Hurri ja Pekka Silventoinen, Keravalla Kauko Salo ja Liisa Hynynen, Porvoon mlk/Porvoossa Christer Boije, Porvoossa ja Vihdissä Anja Norrgård, Porvoossa ja Järvenpäässä Kyllikki Malkki, Järvenpäässä Heikki Parkkila ja Arne Graeffe, Kirkkonummella Eero Hirvonen, Hyvinkäällä Heimo Eskola ja Juhani Vainikainen, Tuusulassa Helvi Malkki, Ilkka Seppälä ja Erja Sarenius-Salmenkivi, Kauniaisissa Pauli Tuohioja, Nurmijärvellä Paavo Paulanto ja Pertti Eräpolku, Mäntsälässä Jouni Koskela, Nummi-Pusulassa Merja Eräpolku, Myrskylässä Reijo Korhonen sekä entisessä Orimattilassamme Liisa Lehtonen ja Pertti Laaksonen. Nämä todettakoon muita meille rakkaiksi tulleita ja tehtävissään vaivaa nähneitä valtuutettuja unohtamatta. Erityisellä lämmöllä muistamme panosta, jonka moni julkisuuden valokeiloissa vähemmän huomioitu ehdokas on tuonut hyvän yhteisen tuloksen varmistamiseksi, itse valtuustoon joutumatta tai pääsemättä.

Merkittävää on huomata, että sekä äänimäärissä että prosenteissa parhaat kuntavaalitulokset on saavutettu kaksissa viimeisissä vaaleissa eli vuosina 2008 ja 2012: 13 000 ääntä ja yli kolme prosenttia. Tämä innoittakoon meitä vuoteen 2017.

Porvoon jälkeen puoluekokoukset pidettiin Vantaalla 1989 ja Järvenpäässä 2009, ylimääräinen 2004 Hyvinkäällä ja valtakunnallinen kesäjuhla Orimattilassa 1996.

Huikkeen pitkiä kausia paikallistasolla tehneitä unohtamatta on uusmaalaisia toiminut puolueessa Impi Muroma varapuheenjohtajana, Eero Hirvonen lehtemme päätoimittajana, Risto Oinonen vaalivalmisteluvaliokunnan puheenjohtajana, Anna-Liisa Pakkala naisten toiminnanjohtajana ja Kyllikki Malkki naisten tj:nä, eduskunta-avustajana ja toimistossa, Jääskeläinen puoluesihteerinä ja eduskuntaryhmän puheenjohtajana, Annika Kokko puoluesihteerinä, naisten puheenjohtajana Terttu Savola, mm. ruotsinkielisessä järjestössä Christer Boije ja Niklas Andersson, tehtäviensä jälkeen uusmaalaisena Timo Träff. Järjestöissä, järjestöissä, ryhmän kansliassa ja edustajien sekä ministerin avustajina ja lehdessä ovat toimineet mm. Rolf af Hällström, Pentti Leskinen, Leena Juvonen, Antero Laukkanen, Maija Hurri, Soili Haverinen, Reijo Ahteela, Markus Kalmi, Risto Rasilainen, Riitta Siitonen ja Kristiina Drotár, vuodesta 1991 aurankärkenä Merja Eräpolku välillä Euroopassakin viihtyneenä ryhmän pääsihteerinä ja Esa Erävalo myös lehtemme päätoimittajana ja kansainvälisissä tehtävissä vaikuttaen. Tänäpäin naisjärjestön puheenjohtajana toimii Tiina Tuomela ja Nuorisojärjestön puheenjohtajaksi on juuri valittu Jiska Gröhn Espoosta Mikko Kiutun (ent. Hki) ja Remo Ronkaisen (nyk. Varsinais-Suomi) jälkeen.

Kolminkertainen hurraa

Mistä sitten voimme herätellä uutta kasvua. Muutoksen airut lienee hyvä nimitys vahvistuvalla ja vaikuttavalla puolueelle. Olemme aika ajoin siihen pystyneet, medialle ja kansallekin näyttävällä ja näyttäytyvällä tavalla. Tänäpäin katsomme velkaantunutta valtiota, ilmanvaihdon ongelmista kärsiviä koulurakennuksia, nuutuneita ideologioita, laitoksissa tai kotona jopa ulkoilua vaille jääviä vanhuksia, yhteisöllisyyttä etsiviä suomalaisia sekä apua arkeensa hakevia perheenisiä ja äitejä, usein yksin kasvatusvastuunsa keskellä kipuillen ja koemme erityistä tuskaa maailman tuulissa kärsiviä lähimmäisiämme ajatellessamme. Olisiko syytä, iloa ja intoa toimia muutoksen airueina, uuden toivon antajina heille. Kristillisessä politiikassa on kestävä ydin, joka tuntuu joitakin melkein pelottavan. Suuhun laitettuna, elämässä toteutettuna ja käsin kosketeltuna sen tulee kuitenkin olla makoisa, lämmin ja helposti omaksuttava. Näin on hyvä.

Voisimme tänäpäin huudahtaa kolme kertaa hurraata kaikille mukana olleille ja oleville. Voisimme laulaa Uusmaalaiden laulun tai vaikkapa Maammelaulun. Mutta ehkä sittenkin soljuvinta on yhdessä laulaa tuo SKL- virsi eli Soi Kunniaksi Luojan (VK 462). Sehän sopii KD:lle ja koko kansallekin. Parhaimmillaan olemme saaneet palvella Hänen suunnitelmiaan. Hänen tiensä ja ajatuksensa ovat vielä meidän suunnitelmiamme korkeammalla ja kauemmas tähtääviä.

SKL / KD Uusimaa

EDUSK.	äännet	prosentti uusim- valtak.		KUNTAV.	äännet	prosentti uusim- valtak.	valt.
1958	1265		Puolueen nimissä heinäk. 6 ehd. Olavi Päivänsalo 438 ääntä Myös Hki mukana vaaleissa				
1966	658		- Ahti Tele vl. Keskusta	1964 ensimmäinen paikka Hki			
1970	1719	0,7 - 1,1	- MR vl keskusta - Per Wallendorff	1966 Pori, paikka kuntaliitosvaaleissa			
1792	6361	2,3 - 2,5	884	1968 koko maassa 3 p. Martin Ruponen Nurmijärvi			
1975	7249	2,3 - 3,3	Impi Muroma	1972 4326	1,6 - 2		6
1979	13744	3,8 - 4,8	Muroma	1976 7930	2,4 - 3,2		26
1983	8263	2,1 - 3	Muroma	1980 10328	2,9 - 3,7		25
1987	8383	2,1 - 2,6	-	1984 7572	2,1 - 3		18
1991	8383	2,2 - 3,1	Jouko Jääskeläinen	1988 6895	1,9 - 2,7		15
1995	7364	1,8 - 3	Jääskeläinen	1992 8603	2,2 - 3,2		21
1999	10599	2,6 - 4,2	Jääskeläinen	1996 7862	2,5 - 3,2		21
2003	15936	3,6 - 5,3		2000 9786	2,9 - 4,3		24
2007	19157	4,1 - 4,9	Tarja Tallqvist	2004 11410	3,0 - 4,0		24
2011	14288	2,8 - 4	Jääskeläinen	2008 13213	3,2 - 4,2		25
2015	13750	2,6 - 3,5	Antero Laukkanen	2012 12789	3,1 - 3,7		21
2019				2017			
				2021+maakunta			

PRES.V. äänet uusim-valtak. **EU-vaalit** äänet uusim-valtak.

1978 28505 9,7 - 8,8
 Muroma, Boija, Jaatinen, Eskola

1982 5371 1,3 - 1,9 -

1988 - -

TK -
 1994 3219 1

1996 9147 2,7 -
 2,8

1999 4566 2,2 -
 2,4

2000 - -

2004 9482 3,2 -
 4,3

BK -
 2006 9545 1,9 - 2

2009 9640 3,2 -
 4,2

SE -
 2012 10579 2,0 - 2,5

2014 14133 4,4 -
 5,2

2018+maakunta?

2019

Suomen Kristillisen Liiton / Kristillisdemokraattien Uudenmaan piiri, perustettu 20.11.1966

yhdistysrekisterissä:

11.11.1967 –	1.5.1972	Uudenmaan Kristillinen Liitto r.y.
2.5.1972 –	30.1.1977	Suomen Kristillisen Liiton Uudenmaan piiri r.y.
31.1. 1977 –	17.12.2002	Suomen Kristillisen Liiton Uudenmaan piiri - Finlands Kristliga Förbunds Krets i Nyland r.y.
18.12.2002 –		Suomen Kristillisdemokraattien (KD) Uudenmaan piiri r.y. Kristdemokraterna i Finland (KD) Nylands krets rf

vuosi	puheenjohtaja	varapuheenjohtaja	piirisihteeri/toiminnanjohtaja
1966	Kaarlo Särkkä	Veikko Oksanen	Yrjö Värtinen
1967	Kaarlo Särkkä	Veikko Oksanen	Yrjö Värtinen
1968	Kaarlo Särkkä	Veikko Oksanen	Yrjö Värtinen
1969	Eino Alaranta	Risto Kotkavuori	Helmi Mieskonen
1970	Olavi Jaatinen	Eino Alaranta	Martin Ruponen
1971	Olavi Jaatinen	Kauko Salo	Taisto Lipponen
1972	Olavi Jaatinen	Kauko Salo	Taisto Lipponen
1973	Risto Kotkavuori	Impi Muroma	Kyllikki Virtanen
1974	Risto Kotkavuori	Impi Muroma	Kyllikki Virtanen
1975	Martin Ruponen	Impi Muroma	Impi Muroma
1976	Martin Ruponen	Impi Muroma	Liisa Virpiö
1977	Olavi Jaatinen	Matti Somero	Liisa Virpiö
1978	Olavi Jaatinen	Matti Somero	Liisa Virpiö
1979	Matti Somero	Taisto Lipponen	Anja Hyttinen
1980	Matti Somero	Taisto Lipponen	Anja Hyttinen
1981	Matti Somero	Taisto Lipponen	AH / Liisa Hynynen
1982	Matti Somero	Juhani Vainikainen	Martti Saarelainen
1983	Hans Hämäläinen	Risto Oinonen	MS / Liisa Hynynen
1984	Hans Hämäläinen	Risto Oinonen	Liisa Hynynen / HV
1985	Jouko Jääskeläinen	Risto Oinonen	Helena Väisänen
1986	Jouko Jääskeläinen	Risto Oinonen	Helena Väisänen
1987	Jouko Jääskeläinen	Risto Oinonen	Helena Väisänen
1988	Jouko Jääskeläinen	Risto Oinonen	Helena Väisänen
1989	Veikko Tirranen	Simo Kovelu	Riitta Siitonen
1990	Veikko Tirranen	Simo Kovelu	Riitta Siitonen
1991	Veikko Tirranen	Simo Kovelu	Riitta Siitonen

vuosi	puheenjohtaja	varapuheenjohtaja	piirisihteeri	toiminnanjohtaja
1992	Veikko Tirranen	Kyllikki Malkki	Riitta Siitonen	
1993	Veikko Tirranen	Kyllikki Malkki	Riitta Siitonen	
1994	Veikko Tirranen	Kyllikki Malkki	Riitta Siitonen	
1995	Veikko Tirranen	Kyllikki Malkki	Riitta Siitonen	
1996	Kyllikki Malkki	Juhani Ketola	Riitta Siitonen	
1997	Kyllikki Malkki	Juhani Ketola	Riitta Siitonen	
1998	Kyllikki Malkki	Juhani Ketola	Riitta Siitonen	
1999	Kyllikki Malkki	Juhani Ketola	Riitta Siitonen	
2000	Juhani Ketola	Valto Meriläinen	Riitta Siitonen	
2001	Juhani Ketola	Valto Meriläinen	Saara Ruokonen	
2002	Juhani Ketola	Valto Meriläinen	Saara Ruokonen	
2003	Juhani Ketola	Risto Oinonen	Saara Ruokonen	
2004	Maire Hellas	Risto Oinonen	Saara Ruokonen	
2005	Maire Hellas	Risto Oinonen	Saara Ruokonen	
2006	Maire Hellas	Risto Oinonen	Saara Ruokonen	
2007	Maire Hellas	Jouko Jääskeläinen	Saara Ruokonen	
2008	Kari Leino	Jouko Jääskeläinen	Niklas Andersson	
2009	Kari Leino	Jouko Jääskeläinen	Niklas Andersson	
2010	Jouko Jääskeläinen	Pertti Järvenpää	-	Niklas Andersson
2011	Jouko Jääskeläinen	Pertti Järvenpää	-	Niklas Andersson
2012	Jouko Jääskeläinen	Soili Haverinen	-	Suvi Puhakka
2013	Jouko Jääskeläinen	Soili Haverinen	Aira Sundbäck	-
2014	Jouko Jääskeläinen	Soili Haverinen	Aira Sundbäck	Kristiina Drotar 1.10. alkaen
2015	Jouko Jääskeläinen	Soili Haverinen	Aira Sundbäck	Kristiina Drotar 6.6. asti
2016	Pentti Rönkkö	Soili Haverinen	Aira Sundbäck	1.11. alk. Kristiina Drotar

Tiedoissa voi olla pieniä epätarkkuuksia.

Kaikkia piirisiht./toiminnanjohtajien kausia ei ole tässä ilmoitettu kuukausitasolla.

Kiitos tarkkaavaisuudestanne. Juhlissa hieman lyhennellen esitetty puhe on tässä kiinnostuneiden saatavissa myös kokonaisuutena. Lähetämme sen myös muille piireille ja meistä kiinnostuneille aktiiveillemme tiedoksi, toivon mukaan iloksi ja innostukseksi.

Kiitän työryhmääni, Kyllikki Malkkia ja Risto Oinosta. Korjaukset ja kommentit otan mielelläni vastaan jouko.jaaskelainen@kd.fi.

Liitteet sivuilla 8 – 9 ja 10 – 11:

- vaalitulokset 1958 – 2015, ääni- ja paikkamäärät eduskuntavaaleissa ja kuntavaaleissa, äänimäärät presidentin valitsijamiesvaaleissa ja suorissa vaaleissa sekä äänimäärät vaaleissa Euroopan parlamenttiin
- piirin nimenkirjoittajat eli puheenjohtajat, varapuheenjohtajat, piirisihteerit ja toiminnanjohtajat 1966 – 2016.

Julkaistaessa lähde mainittava. Ei suorina lainauksina internetiin tai sosiaaliseen mediaan.

Yhdistysrekisterissä

Uudenmaan Kristillinen Liitto r.y. 1967 – ,

Suomen Kristillisen Liiton Uudenmaan piiri r.y. 1972 – ,

Nimi kaksikielisenä 1977 – ,

Suomen Kristillisdemokraattien Uudenmaan piiri r.y. 2002 – .

Versio 2.0